

Posudek na diplomovou práci **Barbory Kukrechtové** *Mlčeti stříbro, mluvití zlato. Rozvíjení mluvních dovedností v současných učebnicích češtiny pro cizince*

Práce kolegyně Barbory Kukrechtové se řadí k dnes už sérii kvalifikačních prací, které v posledních letech na FF vznikly a jsou věnovány analýze výuky cizího jazyka zaměřené na rozvíjení jednotlivých komunikačních dovedností žáků, tedy analýze průběhu takto zaměřené výuky, užívaných metod, předpokladů takové výuky, učebních materiálů apod. Konkrétně se B. Kukrechtová zabývá otázkou, jaké podněty a možnosti pro mluvní výuku žáků češtiny jako cizího jazyka na úrovni B1 dávají vybrané současné učebnice češtiny pro cizince. Rád bych už na začátku svého posudku konstatoval, že úkol, který si vytkla, splnila a předkládá kvalitní diplomovou práci, jež znamená v dané oblasti skutečný přínos.

Diplomantka se velmi dobře seznámila s relevantní odbornou literaturou – o tom svědčí jak její závěrečný seznam, obsahující tituly domácí, anglicky a v omezenější míře německy psané vztahující se k tématu, tak i teoreticky zaměřené úvodní kapitoly, v nichž prostudovanou odbornou literaturu přiměřeně využívá. V těchto kapitolách zpracovává především postavení mluvení a mluvních aktivit ve výuce cizích jazyků (kapitola 4), metodiku rozvíjení mluvních dovedností v současné didaktice (kapitola 5) a vymezení mluvních dovedností žáků na úrovni B1 obecně a v češtině zvláště (kapitola 6). Ve všech uvedených tematických oblastech se velmi dobře orientuje a zpracovává je se zřetelem k zaměření své vlastní práce; vytváří si tak dostatečný a srozumitelný kontext pro následující výzkum. Zejména kapitolu 5 přitom využívá i pro souběžné představení své vlastního postupu při analýze učebnic: formuluje svá vlastní stanoviska, upozorňuje, kterého z případných alternativních přístupů se bude ve vlastním výzkumu přidržovat, na co se při analýze zaměří apod. (za mnoho jiných příkladů viz např. s. 46 – *Očekávám, že především formálním cvičením zaměřeným na přesnost může někdy chybět smysluplnost. Pokud se taková cvičení v učebnicích objeví, pokusím se navrhnout, jak je změnit;* s. 47 – *Bygate (1987) ovšem připomíná, že interakční úkoly (two-way tasks) poskytují větší prostor pro žákovské promluvy a vyjednávání významu než monologické, jednosměrné úkoly, během nichž informace předává jen jeden žák a ostatní pouze poslouchají a případně si dělají poznámky. Ani ty ovšem nezavrhuje, doporučuje na příklad úkol, během něhož mají žáci bez přípravy minutu mluvit na zadané téma, a to buď před celou třídou, nebo před menší skupinou. Během analýzy didaktických materiálů se tedy zaměřím i na to, zda jsou v nich zastoupeny mluvní aktivity vyžadující schopnost mluvit v delších monologických promluvových úsecích).* Ke způsobu zpracování teoretických kapitol nemám žádné podstatné námítky.

Rovněž přípravu a provedení vlastního výzkumu pokládám za kvalitní, plně odpovídající nárokům kladeným na kvalifikační práci tohoto typu. Autorka učebnice analyzuje systematicky, aby dospěla k výsledkům umožňujícím srovnání; za velmi cenné doplnění analýzy učebnic pokládám uvedení zkušeností a názorů lektorek z praxe. V závěru sedmé, analytické kapitoly provádí kol. Kukrechtová srovnání analyzovaných učebnic, zároveň je poměřuje „příklady dobré praxe“ z učebnic němčiny *Tangram aktuell* a doporučeními Thornburyho příručky *How to teach speaking*. Práci uzavírá přehledný závěr.

Práce přináší první ucelenější pohled na mluvní aktivity v dnešních učebnicích češtiny jako cizího jazyka. Autorčina zjištění jsou nepochybně užitečná pro navazující výzkumy podobného zaměření, pro autory učebnic i pro lektory a jejich výukovou praxi.

Rovněž po formální stránce má předložený text velmi dobrou úroveň. Rád ho doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

Prof. PhDr. Karel Šebesta, CSc.